

TRAFIKLEDSVERKET

ANSVARAR FÖR STATENS TRAFIKLEDSNÄT

Ett fungerande trafikledsnät möjliggör välfärd, konkurrenskraft och hållbar utveckling i Finland

Väylävirasto
Trafikledsverket

Maj 2023

Trafikledsverket ansvarar för planeringen, utvecklingen och underhållet av trafikledsnätet för väg-, ban- och sjötrafiken samt för samordningen av trafiken och markanvändningen.

Ett fungerande trafikledsnät utgör grunden för välfärd, försörjningsberedskap och hållbar tillväxt. Denna nationella egendom sköts om på ett öppet och sakkunnigt sätt som baserar sig på samhälls- och miljömässiga genomslagskraft. Trafikledsverkets uppgift är att på ett kundorienterat och samarbetsvilligt sätt svara på de behov som förändringar i rörligheten medför. Vi bidrar också utvecklingen av infrastrukturbranschen och ansvarsfullt byggande.

Ansvarsfullhet är en del av Trafikledsverkets dagliga verksamhet

Ansvarsarbetet är kopplat till målen för det samhälleliga genomslaget hos trafikens förvaltningsområde och Trafikledsverket: Vi sörjer för trafikens servicenivå och producerar en fungerande vardag och tillväxtplattform för samhället i form av säker infrastruktur. Vår verksamhet styrs av de lagstadgade skyldigheterna att minska utsläppen från trafiken samt förbättra trafiksystemets säkerhet, funktionalitet och tillgänglighet.

Enligt målen i Trafikledsverkets miljöprogram ska tillväxten inom trafiken fokusera på färdväg som är mer fördelaktiga miljömässigt, i synnerhet i stadsregionerna. Vi fäster särskild uppmärksamhet vid att bland annat stävja klimatförändringen och minska koldioxidavtrycket, vid energieffektivitet och att främja cirkulär ekonomi och värna om den biologiska mångfalden.

Personal, fast anställda cirka

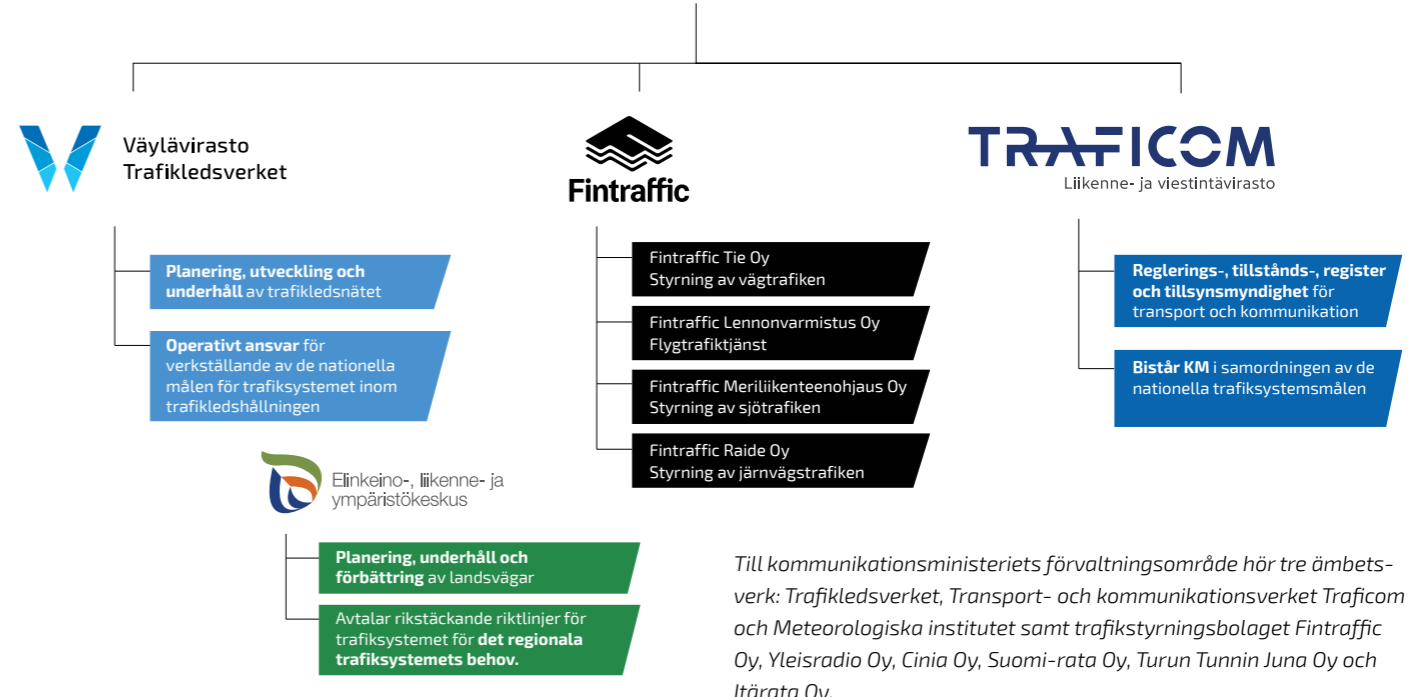
480

sakkunniga

Våra uppgifter inom väg-, ban- och sjötrafiken

- Planera trafiknätet
- Utveckla trafiklederna
- Sköta om trafikledningens skick
- Delta i samordningen av trafik och markanvändning
- Organisera vintersjöfarten
- Organisera trafikledningen

Till kommunikationsministeriets förvaltningsområde hör tre ämbetsverk: Trafikledsverket, Transport- och kommunikationsverket Traficom och Meteorologiska institutet samt trafikstyrningsbolaget Fintraffic Oy, Yleisradio Oy, Cinia Oy, Suomi-rata Oy, Turun Tunnin Juna Oy och Itärata Oy.

Samarbete över organisationsgränserna

Trafikledsverket beställer trafikledningstjänster av statens specialuppgiftsbolag Fintraffic Oy.

Trafikledsverket ser till att den riksomfattande servicenivån uppnås på landsvägarna. Nio regionala NTM-centraler ansvarar för underhållet av vägnätet. Upphandlade entreprenörer sköter om det dagliga vägunderhållet.

Transport- och kommunikationsverket Traficom ansvarar för trafik tillstånd, behörigheter, övervakning och säkerhet.

Vi sysselsätter indirekt 17 000 personer

Med årliga upphandlingar på cirka 1,5 miljarder euro är Trafikledsverket en av de största beställarorganisationerna i vårt land. Trafikledsverkets upphandlingskriterier och verksamhetsätt återspeglas i hela infrastrukturbranschen, så det är särskilt viktigt att hela vår upphandlingskedja är ansvarsfull. Vi förutsätter samma sak av våra avtalspartner. Vi utvecklar kontinuerligt miljö- och säkerhetskraven för upphandlingar för att främja målen för klimat, cirkulär ekonomi och annan hållbar utveckling.

Information som stöd för beslutsfattandet

Trafikledsverkets informationskapital består av uppgifter om trafikledningsprojekt samt datalager för trafikledningsegendomen och uppgifter om dess skick. Uppgifter om trafikledningsegendom är till exempel uppgifter om landsvägars, järnvägars och farleders konstruktion och skick samt uppgifter om utrustning och trafik. Datalagren utnyttjas i planeringen, programmeringen och uppföljningen av underhållet samt i styrningen av verksamheten.

Som bäst skapas en digital tvilling för de centrala delarna i Trafikledsverkets trafikledsnät, det vill säga en digital kopia av den fysiska trafikledningsinfrastrukturen. Den digitala tvillingen innehåller också trafikledningens konditions- och prognosmodeller. Digitala processer gör det möjligt att effektivt utnyttja trafikledningsdata och trafikledningsnätet i trafikledningens alla funktioner och främjar automatiseringen och digitaliseringen av hela trafiksystemet. Trafikledsverkets arbetsfält inom digital säkerhet fördelas på delområdena cybersäkerhet, informationssäkerhet och dataskydd, som ständigt får en större roll i den föränderliga verksamhetsmiljön.

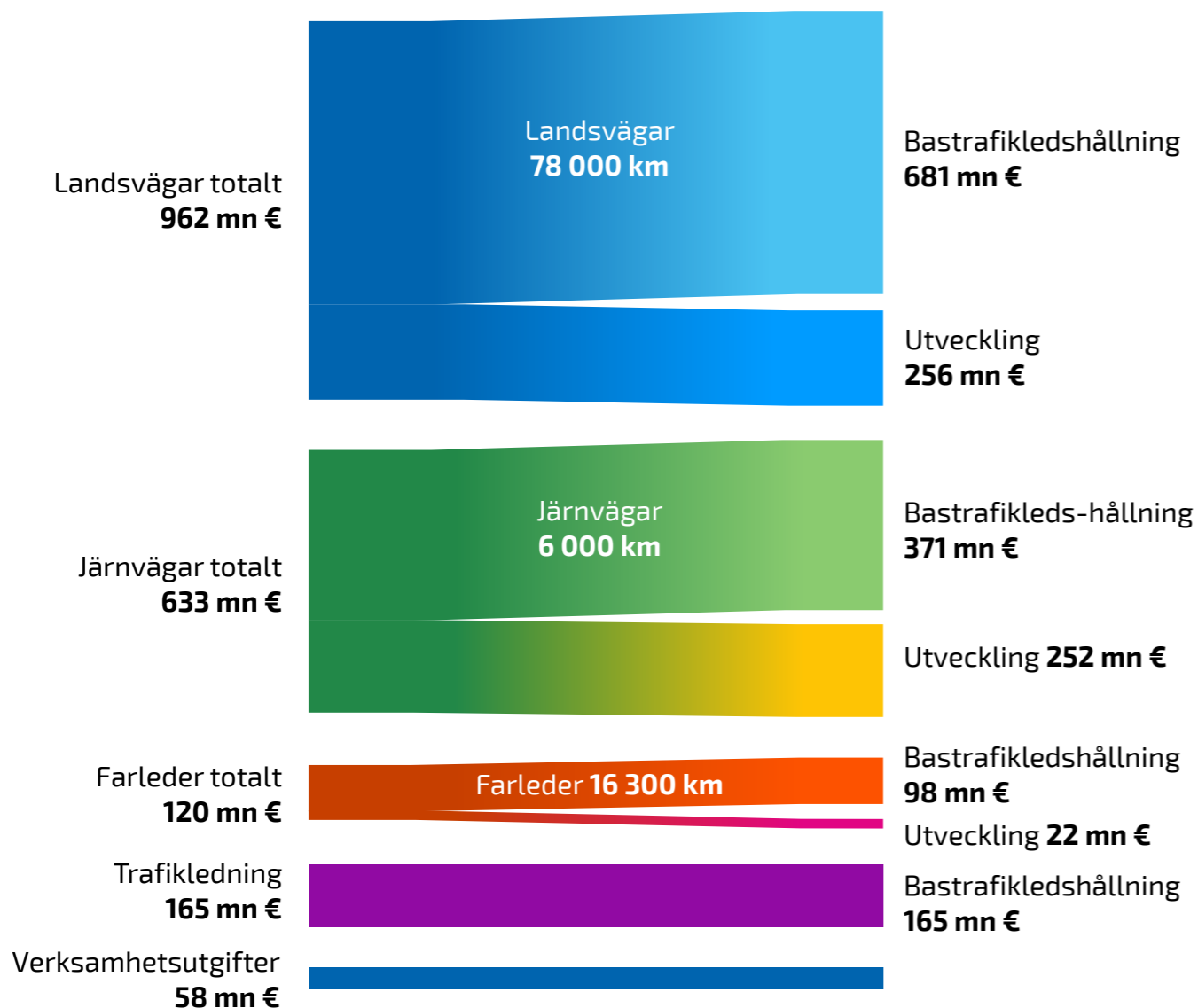

Den dagliga trafiken på vägar, järnvägar och farleder tryggas genom bastrafikledshållning. Bastrafikledshållningen omfattar förutom daglig skötsel av trafikleder även olika reparationsåtgärder, trafikledningstjänster och småskaliga förbättringsinvesteringar. Finansieringen av bastrafikledshållningen är 1 353 miljoner euro år 2023 (inklusive intäkter).

Årsbudget
2023 cirka

1,9
md €

Vägnätet

Finlands vägnät består av statliga landsvägar, kommunala gatunät och enskilda vägar. Trafikledsverket sköter om underhållet och utvecklingen av det statliga vägnätet tillsammans med de regionala närings-, trafik- och miljöcentralerna.

Den sammanlagda längden på de landsvägar som Trafikledsverket ansvarar för är cirka **78 000 km**.

Det finns drygt **13 000 km** riks- och stamvägar, det vill säga huvudvägar, varav cirka **900 km** är motorvägar.

Största delen av vägarna, **64 900 km**, är region- och förbindelsevägar. De representerar bara drygt en tredjedel av trafiken.

Det finns cirka **6 000 km** gång- och cykelvägar.

Cirka **65 %** av vägarna är belagda, sammanlagt cirka **50 700 km**.

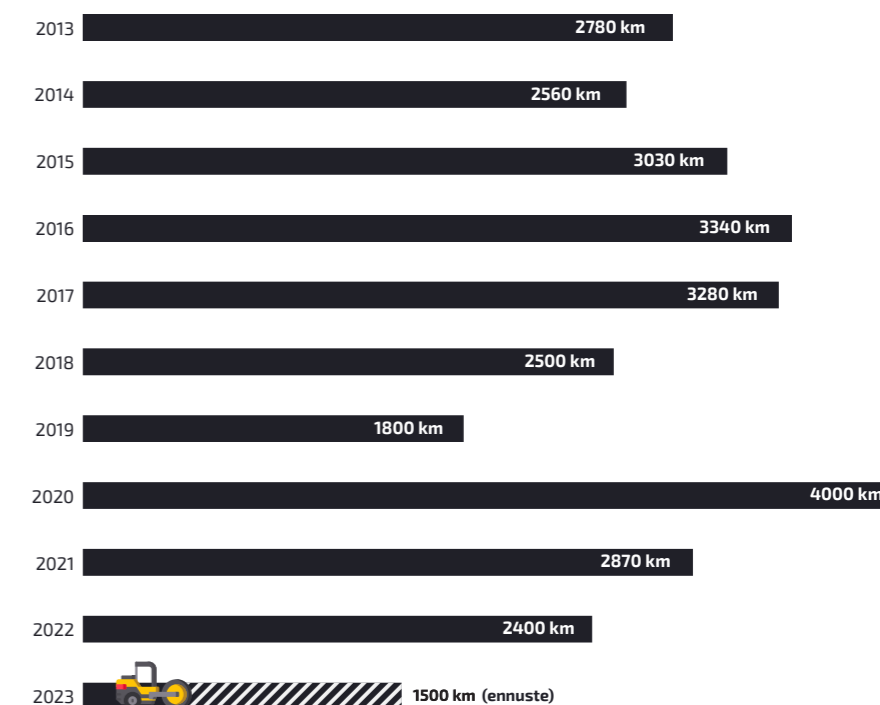
Hela Finlands vägnät är cirka **454 000 km**. Av detta utgör enskilda vägar och skogsbilvägar cirka **350 000 km** och kommunernas gatunät **26 000 km**.

Drift och underhåll av vägar

Underhållet av landsvägarna omfattar underhåll och reparation av belagda vägar, grusvägar, broar, omgivningen kring vägen samt utrustning och konstruktioner längs landsvägarna. Ökningen av kostnadsnivån minskar möjligheterna att tygla reparationsskuldens tillväxt eller förbättra trafikförhållandena. Tryggandet av den dagliga trafiken och reparationerna av kritiska objekt prioriteras. Beläggningens mängderna syns i kundernas nöjdhet med ett års fördröjning.

Eftersom det finns mindre pengar än vad som behövs har underhållet av de livligaste vägarna prioriterats. Detta syns också i resultaten av nöjdhetsundersökningarna. Trafikanterna och yrkestrafiken är ganska nöjda med huvudledernas skick, men de övriga vägarnas skick väcker oro.

Reparationsskuld uppstår om beläggningens mängden årligen understiger 4 000 km.

Bannätet

Trafikledsverket ansvarar för att det finska bannätet upprätthålls, utvecklas och underhålls.

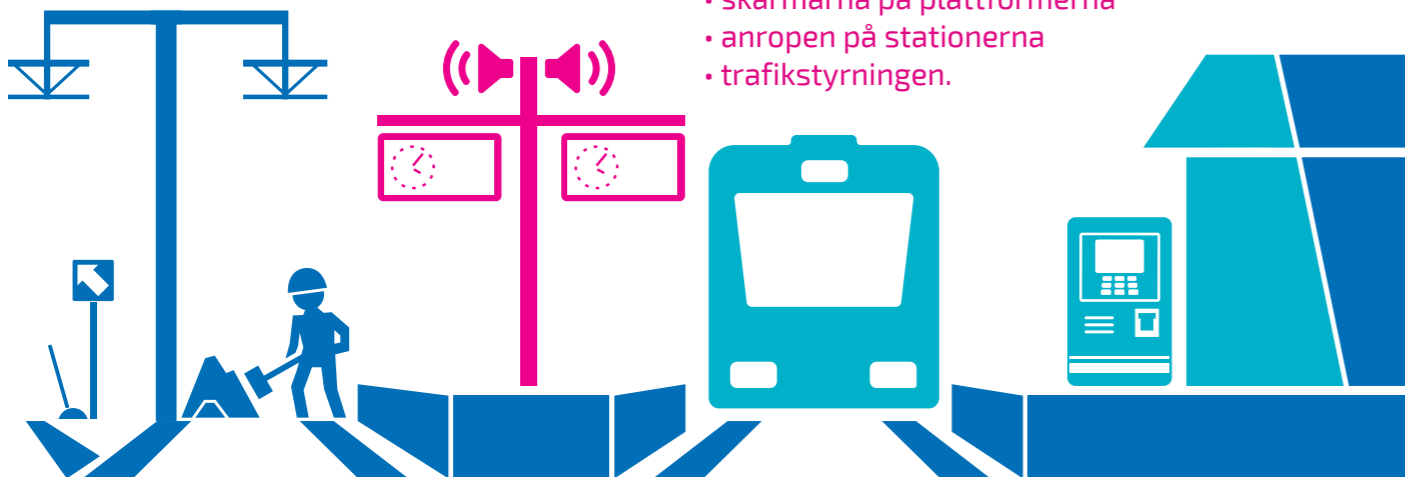
Trafikledsverket köper trafikledningen inom järnvägstrafiken av Fintraffic Oy. Trafikledningstjänsterna omfattar bl.a. operativ trafikledning, trafikplanering i anslutning till banarbeten samt passagerarinformationstjänster.

Underhåll av bannätet

Trafikledsverket sörjer för att Finlands bannät är trafikdugligt. Hit hör inspektioner, periodiskt underhåll, reparationer och snöröjning.

Trafikledsverket ansvarar för

- bannätet
- bannätets underhåll
- plattformsområdena

Fintraffic handlar

- skärmarna på plattformarna
- anropen på stationerna
- trafikstyrningen.

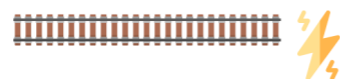
VR/HRT ansvarar för

- passagerartrafik
- anropen på tågen
- biljettförsäljningen.

Finlands trafikerade bannät är cirka **6000 km** långt.

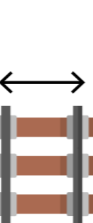
3 330 km av bannätet är elektrifierat.

5230 km av bannätet är enkelspårigt.

690 km av bannätet är dubbel- eller flerspårigt.

Järnvägsnätet i Finland har en spårvidd på **1524 mm**, vilket avviker från de **1435 mm** som används i största delen av övriga Europa.

Farleder

Trafikledsverket ansvarar för en stor del av farlederna och kanalerna i Finland. Behoven hos både handelssjöfarten och den övriga sjötrafiken beaktas i underhållet och utvecklingen av dem.

Trafikledsverket ansvarar för myndighetsuppgifter kopplade till **isbrytning** och sörjer för tillgången till isbrytarassistans på Finlands vattenområde. De finska hamnarna fryser till varje vinter.

Trafikledsverket upprätthåller cirka **8 300 km** kustleder och strax under **8 000 km** insjöleder

Av dessa är cirka **4 000 km** farleder för handelssjöfart.

Trafikledsverket upprätthåller cirka **25 500** säkerhetsanordningar för sjöfarten (bl.a. fyrar, bojar, skyltar och linjetavlor).

Utöver Saima kanal som leder från Saimens insjöområde till havet omfattar farledsnätet **31** andra slusskanaler.

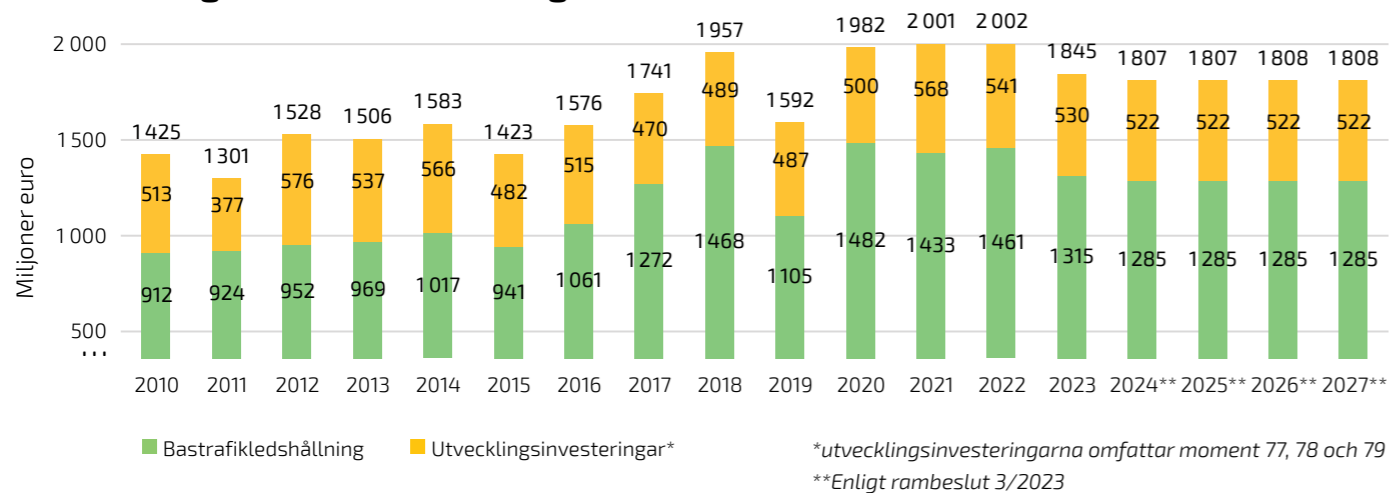
Underhåll av farleder

Underhållet av farlederna utgörs av service, reparation och byggande av säkerhetsanordningar för sjöfarten. Dessutom omfattar underhållet av farlederna underhållsmuddring samt planering och undersökning av farleder som betjänar underhållet.

Finansiering av trafikledshållningen

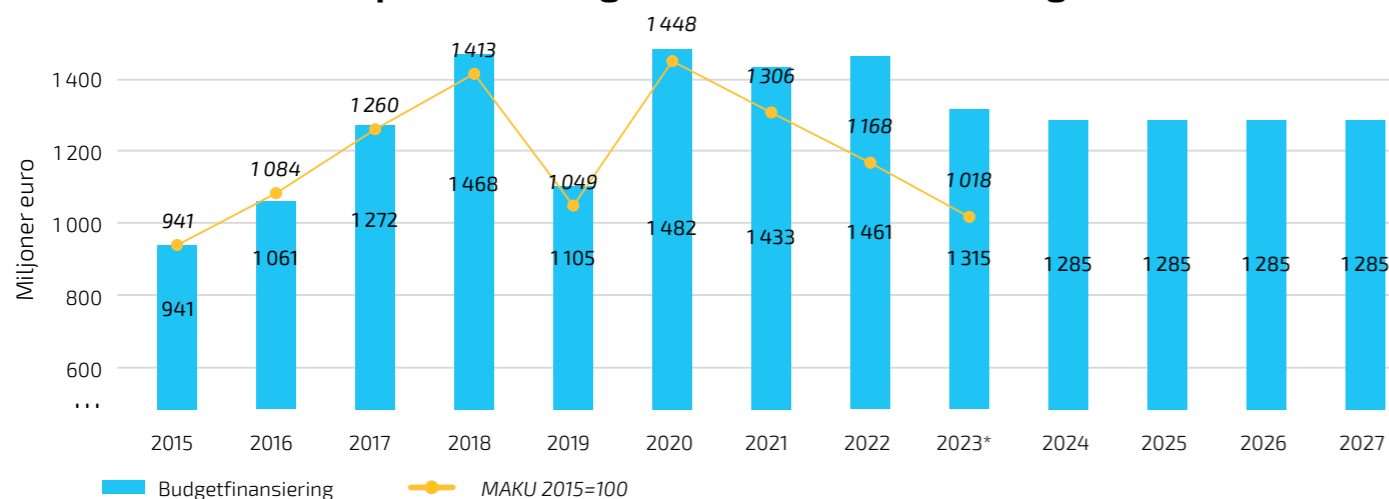
Trafikledsnätets servicenivå höjs genom utvecklingsinvesteringar. År 2023 pågår 33 stora utvecklingsprojekt och 11 projekt inom bastrafikledshållningen.

Pågående utvecklingsprojekt till ett värde av

2,1
md €

Inflationens inverkan på finansieringen av bastrafikledshållningen

Inflationen har ökat upp cirka 25 % av köpkraften. Effekterna av den allmänna höjningen av kostnadsnivån, i synnerhet inom markbyggnadsbranschen, under de senaste två åren, är kraftiga. I bastrafikledshållningen är köpkraften på cirka 1,3 miljarder euro för närvarande densamma som köpkraften på en miljard euro år 2015–2020.

Trafikledsnätets reparationsskuld cirka

4,0
md €

Beräkningarna av reparationsskulden har gjorts enligt nivån på markbyggnadskostnaderna 2015. Denna kostnadsnivå förblev relativt oförändrad fram till 2020. Höjningen av kostnadsnivån inom markbyggnadsbranschen syns också direkt i priserna på de åtgärder som behövs för att minska reparationsskulden. När denna förändring i kostnadsnivån beaktas i beräkningarna av reparationsskulden stiger reparationsskulden från cirka 3 miljarder till cirka 4 miljarder.

Främjande av Finlands konkurrenskraft, bekämpning av klimatförändringen, livskraft i regionerna och tillgänglighet. Bland annat dessa mål främjas genom trafiksystemplanering som grundar sig på samarbete.

På riksnivå deltar förutom Trafikledsverket även bland annat Kommunikationsministeriet, NTM-centralerna och Transport- och Kommunikationsverket Traficom i planeringen av trafiksystemet. I den regionala trafiksystemplaneringen deltar förutom vår myndighet exempelvis landskapsförbunden, kommunerna och stadsregionerna. Den regionala trafiksystemplaneringen betjänar de regionala behoven och erbjuder input i den riksomfattande planeringen.

Trafikledsverkets roll i trafiksystemplaneringen

- Vi deltar i den riksomfattande och regionala trafiksystemplaneringen.
- Vi bidrar i synnerhet med sakkunskap om trafikledshållning och vårt perspektiv i egenskap av innehavare av trafikledsegendomen.

Vad tas i beaktande i trafiksystemplaneringen?

I trafiksystemplaneringen beaktas många olika saker:

- Människors mobilitetsbehov och resekedjornas funktion
- Företagens transportbehov och transportkedjornas funktion
- Framtidens mobilitetsbehov
- Utvecklingsbehov för trafiknäten och deras knutpunkter samt finansiering av dem
- Trafiksäkerhet
- Trafiksystemets energieffektivitet
- Förebyggande och minskning av trafikens miljöölagheter
- Möjligheter att utnyttja information och digitalisering
- Mobilitetstjänster samt trafik- och transporttjänster

3 viktiga mål

Tre mål har ställts upp för den riksomfattande trafiksystemplaneringen. De är parallella och strävar efter att stävja klimatförändringen och förbättra trafik säkerheten:

- **Tillgänglighet:** Trafiksystemet garanterar tillgängligheten för hela Finland och tillgodoser de behov som näringsliv, sysselsättning och boende har.
- **Hållbarhet:** Människornas möjligheter att välja mer hållbara reseformer för bättras – särskilt i stadsregioner.
- **Effektivitet:** Trafiksystemets samhällsekonomiska effektivitet förbättras.

Riksomfattande trafiksystemplanen (Trafik 12)

Med hjälp av riksomfattande trafiksystemplanering strävar man efter en långsiktig, kontinuerlig utveckling av trafiksystemet över regeringsperioderna. Planen styr hur staten utvecklar Finlands trafiksystem.

Den första riksomfattande trafiksystemplanen utarbetades parlamentariskt för åren 2021–2032. Utarbetandet av planen grundar sig på lagen om trafiksystem och landsvägar.

Den riksomfattande trafiksystemplanen gäller hela Finland och alla färdstätt. I den riksomfattande trafiksystemplanen presenteras en analys av trafiksystemets nuläge och verksamhetsmiljö, en vision om utvecklingen av trafiksystemet fram till 2050 och målen för trafiksystemet.

templanen.

Planen innehåller ett åtgärdsprogram som ospänner 12 år och som omfattar statens och kommunernas åtgärder samt statens finansieringsprogram för trafiksystemet. I planen beskrivs också konsekvenserna av genomförandet av trafiksystemplanen.

Kommunikationsministeriet svarar för beredningen av den riksomfattande trafiksystemplanen. Planen godkänns av statsrådet. Innan planen godkänns lämnas den till riksdagen i form av en redogörelse. Trafikledsverket deltar i beredningen av den riksomfattande trafiksystemplaneringen särskilt i fråga om underhållet och utvecklingen av statens vägnät, järnvägarna och farlederna.

Den riksomfattande trafiksystemplanen medför ramvillkor för många andra planer, till exempel stöder sig Trafikledsverkets planeringsprogram, grundplan och investeringsprogram på den riksomfattande trafiksystemplanen.

Investeringsprogrammet för trafikledsnätet

Investeringsprogrammet är Trafikledsverkets syn på vilka nya landsvägar, järnvägar och farleder det skulle vara bra att bygga under de kommande åtta åren. Det senaste investeringsprogrammet har utarbetats för åren 2024–2031 och är en del av verkställandet av den riksomfattande trafiksystemplanen (Trafik 12-planen). Riksdagen beslutar om ett eventuellt genomförande av utvecklingsprojekten i investeringsprogrammet.

Investeringsprogrammet omfattar förutom utvecklings- och förbättringsprojekt även stora reparationsprojekt. Endast sådana projekt som ännu inte har beviljats finansiering är med. Investeringsprogrammet omfattar inte projekt som redan är under uppbyggnad. Även vissa större planerade projekthelheter (t.ex. Digispåret och projektbolagens stora banprojekt) hamnar utanför investeringsprogrammet.

Hur har projekten i investeringsprogrammet valts ut?

För att komma med i investeringsprogrammet måste planeringen av projektet redan ha kommit långt. Det finns flera orsaker till detta. Det ska finnas tillräckligt med planeringsinformation om projektet för att kostnaderna och konsekvenserna ska kunna bedömas. Dessutom ska projektet vara planerat så långt att byggnadsarbetena kan inledas under de närmaste åren.

Valet av projekt i investeringsprogrammet grundar sig på riktlinjerna och målen i den riksomfattande trafiksystemplanen. Som helhet bör alltså projekten främja trafiksystemets effektivitet, hållbarhet och tillgänglighet.

Investeringsprogrammets ekonomiska ram och riktlinjerna för finansieringen kommer från den riksomfattande trafiksystemplanen. Enligt planen ska cirka 2,7 miljarder euro användas för utvecklingsprojekt och drygt

Investeringsprogrammet för trafikledsnätet i siffror

- Enligt planen går **3 miljarder** euro till utvecklingsprojekt och **755 miljoner** euro till förbättringsprojekt i investeringsprogrammet.
- I det senaste investeringsprogrammet (2024–2031) ingår **26** järnvägsprojekt, cirka **80** vägprojekt och **9** farledsprojekt

700 miljoner euro för projekt för att förbättra bastrafikledshållningen. Det är stora summor, men ändå hamnar många bra och nödvändiga projekt utanför investeringsprogrammet, eftersom våra trafikleder behöver utvecklas för över 10 miljarder euro.

Även om investeringsprogrammet är Trafikledsverkets expertutlåtande beaktar det bland annat företagens, landskapens och kommunernas synpunkter. När investeringsprogrammet uppdateras går vi igenom utlåtanden om programmet, senast fick vi över 270 stycken.

Grundplanen för trafikledshållningen

I grundplanen för trafikledshållningen beskrivs skötseln och reparationen av statens trafikledsnät, trafik tjänsterna och förbättringen som finansieras av bastrafikledshållningen. Planen beskriver hur anslagen för bastrafikledshållningen riktas för att uppnå trafikledernas servicenivå och de mål som ställts upp för verket.

Hur fattas besluten om finansieringen och styrningen av bastrafikledshållningen?

Varje år fattar riksdagen beslut om anslag till bastrafikledshållningen och fastställer mål för användning av finansieringen. Finansieringen styrs enligt mål och behov. Planeringen görs i huvudsak för ett år och preliminärt för en fyraårsperiod. Finansieringen för 2023 har fastställts i statsbudgeten. För åren 2024–2026 följer finansieringen planen för de offentliga finanserna.

NTM-centralerna gör upp regionala planer för väghållningen och trafiken

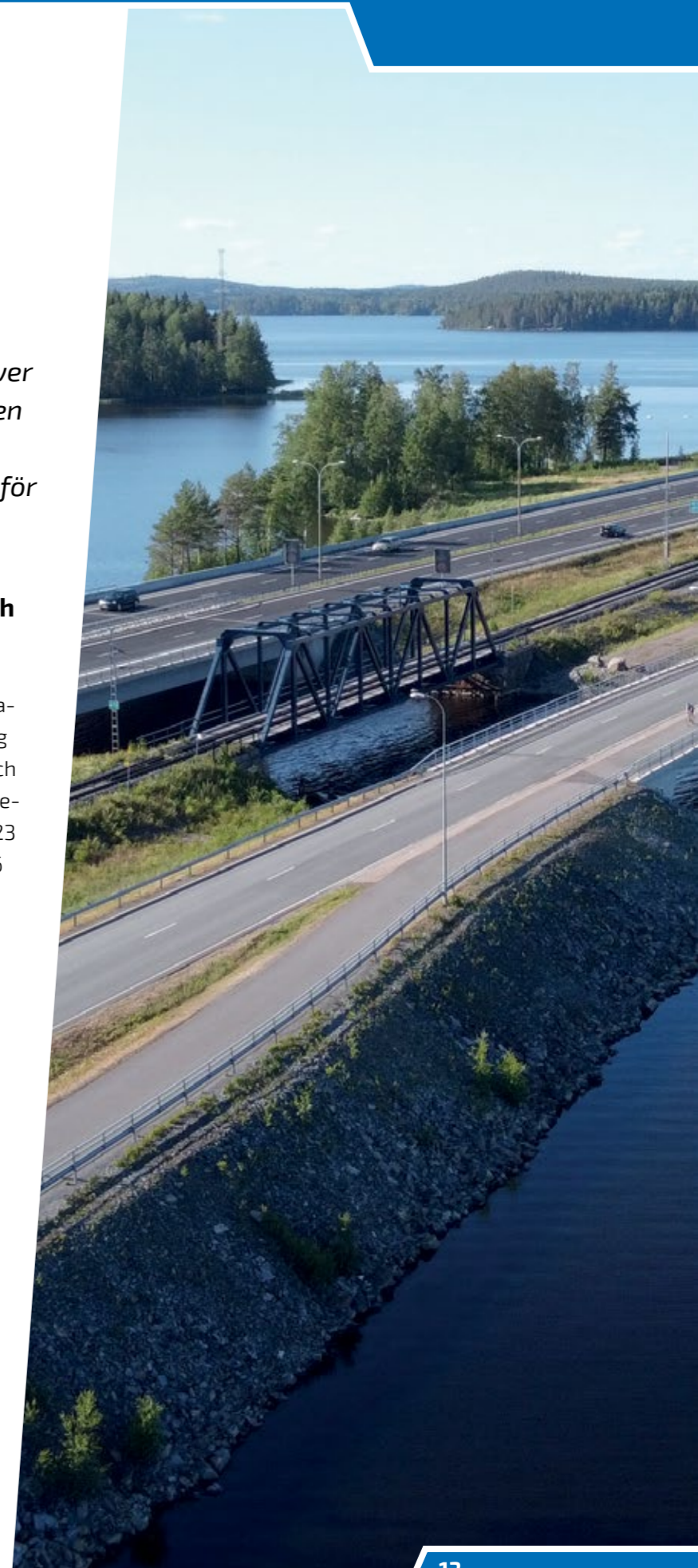
Trafikledsverket styr NTM-centralerna i hanteringen av väghållningsuppgifterna. Ändringar i verksamhetsmiljön påverkar planeringen av trafikledshållningen, och ändringar beaktas i samband med granskning och uppdatering av planen.

Trafikledse-
gendom

20

md €

När man planerar för en ny väg eller bana eller en förbättring av en befintlig väg eller ett befintligt banavsnitt måste planen basera sig på planläggning i markanvändnings- och bygglagen. Planeringen av farlederna grundar sig inte på planläggning utan farledens läge fastställs i tillståndet enligt vattenlagen. Vid beviljandet av tillstånd beaktas dock planläggningsmässiga aspekter.

Planeringen av stora väg- och banprojekt är en lång process som vanligtvis tar flera år. Det lönar sig dock att planera bra, eftersom man då säkerställer att man hör olika åsikter och hittar det bästa alternativet för genomförandet.

Alla planeringsfaser är inte alltid nödvändiga om projektets konsekvenser bedöms vara ringa. Faser kan vid behov slås samman.

Planeringsprogrammet

Planeringsprogrammet är ett sammandrag av utredningar, utredningsplaner, väg- och järnvägsplaner för större objekt inom statens väg-, ban- och farledsprojekt som pågår vid Trafikledsverket och NTM-centralerna.

Det färskaste planeringsprogrammet gäller åren 2023–2026. I planeringsprogrammet ingår sammanlagt cirka hundra trafikledsprojekt. Det finns cirka fyrtio nya projekt eller projekt som går vidare till nästa planeringsstadium, resten är projekt som inlemts tidigare och som man fortsätter planera. Planeringsprogrammet uppdateras årligen.

Vid valet av objekt i planeringsprogrammet beaktas målen i den riksomfattande trafiksystemplanen och trafikens akuta och kritiska behov. Planeringsprogrammet har också en stark koppling till investeringsprogrammet. Projekten med störst potential kan gå vidare till investeringsprogrammet via planeringsprogrammet. Objekten i investeringsprogrammet ska vara uppskattade och tillräckligt långt planerade.

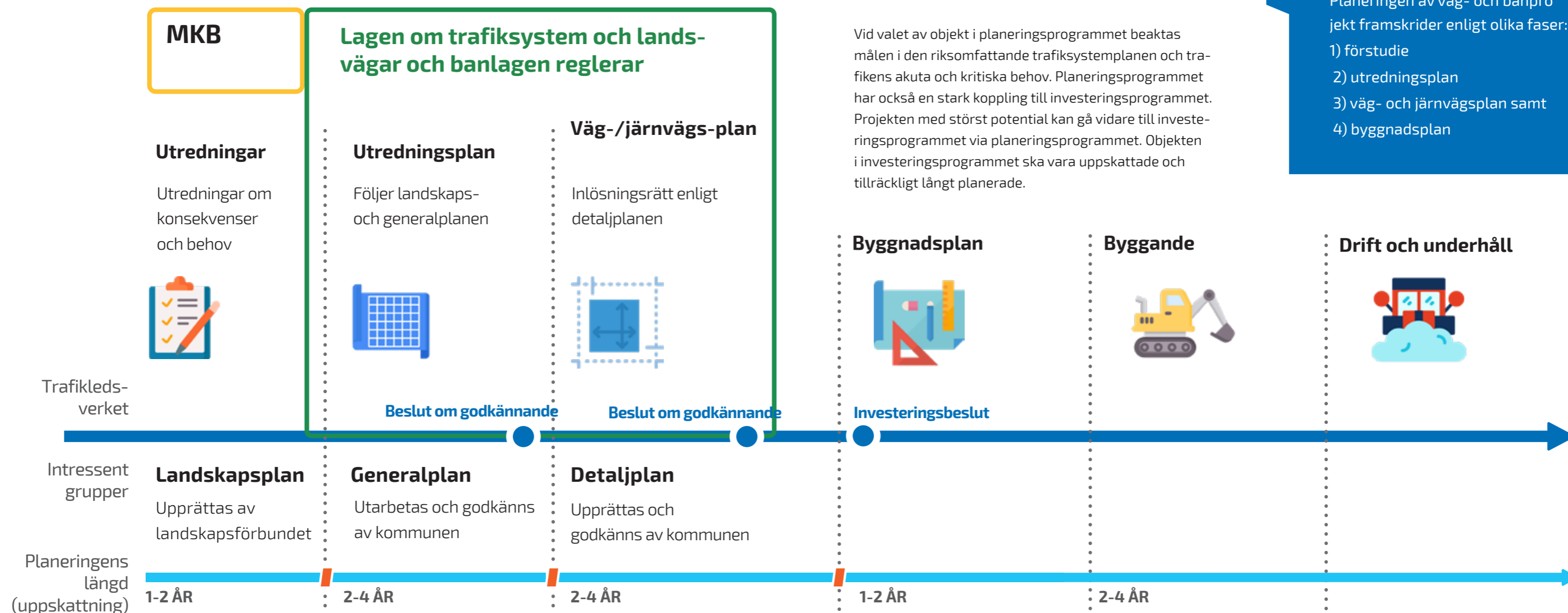
Inom ramen för planeringsprogrammet används cirka 15 miljoner euro per år för planeringen. Det utgör en mycket liten del av det byggandet kostar. God planering sparar pengar när det finns tillräckligt med alternativ och många fallgropar redan har utretts i planeringen och konsekvensbedömningen.

Projektfaser från planering till genomförande

Planeringen av väg- och banprojekt framskrider enligt olika faser:

- 1) förstudie
- 2) utredningsplan
- 3) väg- och järnvägsplan samt
- 4) byggnadsplan

Vid större projekt tar upphandlingen mellan planeringsfaserna cirka 1–2 år

VI HÖRS!

Ledningsgruppen:

Kari Wihlman, generaldirektör

Anna Jokela, direktör för PR och personal

Laura Kuistio, direktör för juridik

Pekka Petäjaniemi, upphandlingsdirektör

Mirja Noukka, direktör för verksamhetsstyrning

Pekka Rajala, direktör för planering

Magnus Nygård, direktör för projekt

Virpi Anttila, direktör för trafikledshållning

Juuso Kummala, direktör för trafikledsdrift, säkerhet och information

 Våra e-postadresser har formatet
fornamn.efternamn@vayla.fi

 [Vayla.fi](http://vayla.fi)

 [@vaylafi](https://twitter.com/vaylafi)

 [@vaylafi](https://facebook.com/vaylafi)

 [vaylafi](https://linkedin.com/company/vaylafi)

 [@vaylafi](https://instagram.com/vaylafi)

 Trafikledsverkets växel tfn 0295 34 3000

Kundservice

Trafikens kundservice:

 liikenteen.asiakaspalvelu@ely-keskus.fi

 tfn 0295 020600

Störningar i vägtrafiken:

 Vägtrafikantlinjen, 24 h, tfn 0200 2100

Responskanalen

 palautevayla.fi

